

Cvetka Lipuš
KAJ SMO, KO SMO

Odprti konec

1

Karkoli bo, nobenega kesanja,
nobenega izpraševanja vesti,
če se zbudim v Kuala Lumpurju
s svežim tatujem na desnem ramenu.
Bodočnost skopni v sedaj.
Hic Rhodus, hic salta. Nobenega
nabiranja junaštev v življenjsko
poved, da bi odjeknila v elektronskih
koridorjih naslednikov.
Saj je samo nekaj zgodb:
poraz, zmaga, nadaljevanje in opustitev.
V katerokoli smer grem,
dnevi hodijo za mano
kot vdani psički za gospodarjem.
V Fargu jim zaukažem,
naj stečejo naprej in izsledijo,
kje in kdaj se zgodba konča.

2

Kakor na starih žetonih newyorške podzemnice, »good for one fare«, življenje ni vaja s kostumi, berem na drdrajočem lokalnem vlaku.

V hipu se prelevim v kraljico modre krvi in bogatih posestev. V palačnem steklenjaku obrezujem vrtnice, cepim gredne na steblo, vzpenjavke, skrbno negovane, se kot balerine na konicah prstov vzpenjajo v slavoloke. Ker je pogost nezaželeni učinek krone glavobol ali v redkih primerih, svarijo svetovalci, celo izguba glave, preidem pri naslednji postaji v pilotko.

Kapitanka zraka v temni obleki elegantno švigam od prestolnice do prestolnice, a ko varnostniki zahtevajo sezuvanje čevljev, se preizkusim v globokomorskem potapljanju.

Kjer mrak meji na temo, molijo gruži glave iz ustij amfor antičnih brodolomov. Prirasle morske vetrnice stražijo ladijsko pokopališče. Lebdim, kisikova buba, med mečarico in loparjem. Ko se vlak ustavi na šestindevetdeseti cesti, izstopim, nenadoma ne povsem na jasnem, kaj je iztočnica za moje življenje, ki čaka v trenirki pred zaslonom.

3

Poskusi, stisni se obme,
boš videl, da vsaka porica
šepeta zgodbo: Spori, sprave,
tajne, večne in nekoliko krajše ljubezni,
nepričakovani zapleti, zamenjave,
ločitve, snidenja, srečni in skorajda
srečni konci vrtijo junake, večje od življenja,
na vrvici vsevednega pripovedovalca.
Zločini, izdaje, umori, prevare,
lepotna znamenja na razgreti polti.
Dotakni se pravega mesta: oblečem jih
v verz in potrkam na vrata soneta.

4

Brez besed postaneš meso, tempelj mesa.
Rebrasto ohišje na mečastih stebrih.
Vstopi v pljuča: razgrnjena, skrbno zlikana
v skrajnik za jambor hrbtenice. Dih ponese
telo, živi tovor, skozi noč. Preko vrtincev
zavesti, ki potegnejo v globino, da na dnu
ugibaš, kaj je pri genetskem zapisu šlo narobe,
zakaj se celice ne razporedijo v slavnostno
parado, mimo katere bi odkorakala v medeni spanec.

5

Včasih se vrnem iz sna
vsa tuja sebi: kdo je obesil
nazore visoko in svetlo kakor
lampijone na križarki?
Kdo je sestavil leta v življenjepis
brez naslova? Čemu gori vest,
pozabljena lučka na skrinjici
zavesti? Treba se bo vrniti
v telo, a vsaj še hip ali dva,
preden se navadim nase.

Regrets

Ko bi lahko prestavil čas
kakor jeseni, ko premaknemo
urine kazalce nazaj,
a bi jadral skozi sebe
po nebesni karti prednikov,
mimo babic in dedkov,
ki z nasveti in svarili zaznamujejo
navigacijsko pot,
po kateri plujejo nasledniki
pod zastavo »kdor visoko
leta, nizko pade« –
v vedno večje število.
Bolj bi spustil komolec
angela in skočil,
skočil.

Jutranja vožnja

Jutro vrže vrv,
po kateri plezaš v večer.
Kamorkoli se povzpneš,
telo, samoglasnik s tujim naglasom,
vzdrži korak.

Dih barva kostni mozeg jesensko,
a ko se prikaže sonce, megazvezda
na zemeljskem odru, rano in
visoko skočiš v dan.

Obstret truda družī
zgodnje na podzemski.
Tam med pljučnima kriloma
mehki del zahteva svoj delež:
temu dnevu bi se prilegla
pesem z visokimi petami.

Ko se odpre beseda,
staromodno zardiš.
V poslovni obleki se ne
spodobi v enajsterec, kaj šele
v razuzdani verz.

Kaj bi

Moj oče bi bil rad španski kralj,
mama Humphrey Bogart. Stari oče
bi bil chef de cuisine na ruski fronti,
namesto prekuhane žagovine in snežnega kruha
govedino stroganov za vse.
Prababica je trdno držala skupaj vogale hiše,
da je skregana žlahta ne bi spravila na boben.
Ko je v časopisu ugledala podobo zadnje
havajske princeske, je sanjala o čudovitem
klobuku prestolonaslednice, o otokih,
ki bi jih ona znala držati skupaj;
nje Američani ne bi spravili ob prestol.
Stari stric, preden se je armada njegovih
možganov obrnila proti njemu in mu
požgala mesta in vasi, bi bil Gagarin.
Ni ga veselilo v vesolje, a še manj domov.
Babica, ki si je želela biti rojena v znamenju cveta,
po smrti ureja rodbinske grobove na
svojem pokopališču – in kaj boš ti,
ko končaš šolo sanj?

Zaposlitev

Oglasa ni več, a nebo še vedno vabi v svoje vrste strokovnjaka ali strokovnjakinjo za produkcijo oblakov. Zaradi povečanega obsega dela išče iznajdljivo in spretno osebo, ki bi pomnožila oblake, ne da bi sprožila plohe ali neurja. Poleg tehničnega znanja pričakujemo dobre komunikacijske veščine ter odlične pogajalske sposobnosti. Saj boste morali prepričati stranke, ki že tisočletja sklepajo svete posle v zavetju kristalnih foteljev, da si bo treba v prihodnje deliti prostore. Kako jih prepričate o nujnosti ekspanzije, je prepuščeno vaši presoji. Če se bodo sklicevali na višjo oblast, jim lahko na samem, brez prič, zagrozite s striženjem kril. Predpostavljamo odlično znanje vetrnega jezika, narečja nebesnih smeri in vsaj osnovno razumevanje stare hebrejščine. Ste ambiciozni, ste že kdaj vlagali kresnice v kozarce in se ne bojite višine? Naslovite svojo prijavo na nebo s pripisom »računalniški oblak«.

Sanje

Freud se v snu nasmiha, ko se prepoteni in zbegani zbujamo v zavedanje. Pol noči smo begali po stranskih ulicah in slepih poteh nezavednega, ki nam je vrtelo kompilacijo večnih hitov. Padali smo v brezna, ko so nam bili tik za petami; sredi čudnih izpitov so se nam drobili zobje, v Adamovem kostumu smo lebdeli nad cunamijem, ki je zajel pokrajino otroštva. A občasno nam zaigra kakšno v kratkočasje: Mati Tereza, mlada in rdečelična, se oglasi na skodelico čaja. Brž pripravim pladenj slaščic, a piškoti se množijo, množijo. Nenadoma so povsod: na mizi, na stolah, v kadi, v čevljih, na glavi častitljive gostje, v gubah njene bele obleke, ki jo neroda polijem z darjeelijem. Osramočena ji ponudim svojo garderobo. Mati Tereza vzdihne, si izbere moje najljubše kavbojke in vpraša zajčje spremstvo, ki navdušeno skaklja po nebu in naju obmetava z deteljnimi kosmiči, ali se lahko končno vrne domov.

Dediščina

Nekdo pravi, odkar sem se vrnil,
hodim na pogrebe gledat, kaj
se prenaša iz roda v rod.
Koktajl genov: nekaterim se
pozna na nosu, drugim na bokih,
določenim še primes tajne sestavine.
Sum, fusnota družinskih albumov.
Zgodbe se zaklenejo, ko protagonisti
sestopijo z zemlje. Skrivna ljubezen
spremeni preostalega v siroto,
saj ni več osebe, ki bi lahko s pogledom
odprla davno zgodbo v življenje,
v poletni večer na balkonu, ko je dan,
do vrha naložen kamion z vročino,
zapeljal sonce domov. Otroci so se na
zapuščinem pločniku igrali ristanc.
Pri počitku na razbeljenem nebu so bos
poskakovali z ene noge na drugo.
Namesto domov k svojim se je
nepričakovano obrnil in jo prijel za roko.

Vdova

Starost prispe kot tovorna
ladja v gosti megli.
Zamolkli zvok roga jo najavlja,
a kljub temu presenečenje,
ko v izložbi zazna svoje obris.
Temna podoba, potegnjena
iz vrtinca družbe, se potaplja
v tišini sten, večera, kjer se
osirotel krožnik privaja na
samski stan. Spomin se ob
dotiku preteklosti zapre kot školjka –
vse je para ali rezilo, ki
odpre prve objeme – izgubljeni
biseri na dnu desetletja v dvoje.

Deseti januar

Nekdo odide
Razširi krila preko
krhkega gnezda diha
kakor da je sapa
samo mera časa
Nekdo odide
v temni žakelj zemlje
kakor da je svetloba
samo stvar izbire
Pogasi svojo zvezdo
na stropu sveta ko
prečka reko praznih ust
Nekdo stopi
v onstran kakor da
bi izstopil na neznani
železniški postaji
Položim glavo
na tračnice
Povozi me tišina

Koncert za glas in nebo

1

Adagio

Januarski mraz grize rebra hiše.
Sneg v debelih kosmih pada
na križišče, na utripajoči semafor,
na čakajoče avte, na gole veje,
na ptičjo krmilnico, na tilnik, ko
stopiš na balkon, da premešaš bol
v skrbno odmerjene zloge, ki se
bodo vrtinčili v reki pogovora
kakor snežinke v svetlobnem stožcu.